

Секція: Юридичні науки

Бондарчук Юлія Василівна

аспірантка

Національного авіаційного університету

м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ПСИХІАТРИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В ПРОВАДЖЕННІ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Кожна людина у громадянському суспільстві повинна нести відповідальність за вчинені нею правопорушення. Психічно хворі особи – це вразливі особи, які не можуть у повній мірі досягнути наслідки вчинення своїх дій. Відповідно до статей 17, 20 Кодексу про адміністративні правопорушення України (далі – КупАП) особа, яка була в стані неосудності, тобто не могла усвідомлювати свої дії або керувати ними, унаслідок хронічної душевної хвороби, тимчасового розладу душевної діяльності, слабоумства чи іншого хворобливого стану, не підлягає адміністративній відповідальності [1]. Якщо особа, яка вчинила адміністративне правопорушення має статус психічно хворої особи, то відповідати за свої дії або бездіяльність вона не зможе. Проте існують випадки, коли при вчиненні адміністративно-протиправних дій особа не має статусу психічно хворої особи, але її поведінка викликає сумніви щодо відсутності у неї проблем із психічним здоров'ям.

Одним із засобів забезпечення прав і законних інтересів осіб є судово-психіатрична експертиза. Порядок проведення судово-психіатричної експертизи, затверджений Наказом МОЗ України від 08.05.2018 р. № 865 «Про затвердження Порядку проведення судово-психіатричної експертизи», визначає, що строк проведення амбулаторної судово-

психіатричної експертизи становить до 30 робочих днів з дати отримання всіх необхідних матеріалів. Залежно від ступеня складності експертизи й обсягу її об'єктів, поданих на дослідження, цей строк може бути продовжено з інформуванням органу (особи), який (яка) призначив(ла) експертизу (залучив(ла) експерта) та за клопотанням якого (якої) експерт був залучений. Строк проведення стаціонарної судово-психіатричної експертизи становить до двох місяців, якщо коротший строк не встановлено ухвалою слідчого судді або суду. Після закінчення судово-психіатричної експертизи, упродовж не більше ніж 20 робочих днів, складається форма первинної облікової документації № 100/о «Висновок судово-психіатричного експерта» [2]. Якщо ж особу в подальшому визнали неосудною через наявність у неї психічних розладів, то нести відповідальність за скоєне правопорушення психічно хвора особа не буде.

У сучасних реаліях порушення правил дорожнього руху є найпопулярнішим видом правопорушення, за яке правопорушники уникають відповідальності. Як зазначає К.С. Токарева: «актуальним залишається питання закриття провадження щодо притягнення особи до адміністративної відповідальності в зв'язку з закінченням строку накладення адміністративного правопорушення» [3]. Цікавим є те, що особа, яка вчинила адміністративне правопорушення наполягає на призначенні та проведенні судово-психіатричної експертизи в адміністративному провадженні, але, якщо особу визнано осудною, вона може уникнути адміністративної відповідальності у зв'язку із закриттям справи про адміністративне правопорушення через закінчення на момент розгляду такої справи строків, передбачених статтею 38 КУпАП.

У відповідь на зазначену проблему автори проєкту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо проведення судово-психіатричної експертизи в адміністративному провадженні» від 05.11.2020 р. № 4326. пропонують доповнити ст. 38

КУпАП новою частиною такого змісту: «У разі призначення судово-психіатричної експертизи адміністративне стягнення може бути накладено не пізніше одного місяця з дня надходження висновку експерта щодо результатів її проведення» [2]. На нашу думку, правопорушники навмисно зможуть затягувати строки прийняття рішення по справі, тому пропонуємо незалежно від результату експертизи продовжити строк провадження.

Отже, регулювання проваджень у справах про адміністративні правопорушення потребує удосконалення: якщо у справі про адміністративне правопорушення буде призначено судово-психіатричну експертизу, то термін її проведення не повинен входити до передбачених строків такого провадження. Тобто, якщо строк притягнення до адміністративної відповідальності закінчився, а при проведенні судово-психіатричної експертизи виявилось, що правопорушник психічно здоровий, то справа автоматично повинна поновлюватися, а правопорушник у подальшому – нести адміністративну відповідальність за вчинені протиправні дії.

Література

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс України: Закон, Кодекс від 07.12.1984 № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10> (дата звернення 17.07.2022 р.).
2. Проект Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо проведення судово-психіатричної експертизи в адміністративному провадженні від 05.11.2020 р. № 4326. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc6_current_main?id=&pid069=242 (дата звернення 17.07.2022 р.).
3. Токарева К.С. Посилення адміністративної відповідальності під час керування транспортними засобами відповідно до ст. 130 КУпАП.

Сучасна університетська правова освіта і наука: Матер. VIII Міжн. наук.-практ. конф.(м. Київ, НАУ, 23 лютого 2018 р.). Тернопіль : Вектор, 2018. Том 1. С. 238-240.